

**ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ  
«АКАДЕМІЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСВІТИ»**

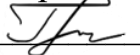


«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ТОВ

«Академія інноваційного розвитку  
освіти»

«26» червня 2026 р.

 Олена ГРОМСЬКА

**ПРОГРАМА**

**підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників  
закладів освіти**

**ЗАСТОСУВАННЯ ГЕНЕРАТИВНОГО ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ  
СТВОРЕННЯ КРЕАТИВНОГО ОСВІТНЬОГО КОНТЕНТУ**

Київ – 2026

**Розробники освітньої програми підвищення кваліфікації педагогічних кадрів:** ТОВ «Академія інноваційного розвитку освіти» (*Громська Олена Іванівна*, директор «Академія інноваційного розвитку освіти»; *Бурдун Олена Вікторівна*, вчитель математики та інформатики вищої категорії, вчитель-методист Ліцея інформаційних технологій № 79 м. Києва, сертифікований тренер «Академії інноваційного розвитку освіти»).

**Напрямок підвищення кваліфікації:** Цифрові технології педагогічної діяльності на рівні базової середньої освіти

**Розроблено на основі типової програми:** Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти. (Наказ МОН України від 12.10.2022 № 904).

**Термін дії програми:** з 01.07.26 до 01.07.2031 року.

**Рецензенти:**

*Пушкарьова Тамара*, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України, автор і науковий керівник педагогічної технології “Росток” й освітньої інновації «Академія інноваційного розвитку освіти», головний науковий співробітник відділу STEM-освіти Інституту педагогіки НАПН України;

*Китайцев Олег*, вчитель-методист Ліцею інформаційних технологій №79 м. Києва.

## 1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

**Актуальність програми.** Сучасна освіта розвивається в умовах стрімкої цифровізації та впровадження інноваційних технологій, серед яких особливе місце займає генеративний штучний інтелект. Його можливості відкривають нові підходи до створення освітнього контенту, організації навчального процесу та розвитку творчого потенціалу як учителя, так і учнів. У цих умовах педагог має не лише орієнтуватися в сучасних цифрових інструментах, а й уміти ефективно використовувати їх для розроблення навчальних матеріалів, що відповідають вимогам державних стандартів освіти.

Використання технологій штучного інтелекту сприяє створенню текстових, музичних і візуальних освітніх ресурсів, розширює можливості міждисциплінарного навчання, забезпечує персоналізацію освітнього процесу та підвищує мотивацію здобувачів освіти. Водночас актуальним є формування в педагогів навичок критичного оцінювання результатів роботи ШІ, дотримання принципів академічної доброчесності та усвідомленого використання цифрових ресурсів.

Актуальність програми зумовлена необхідністю підвищення інформаційно-цифрової компетентності педагогічних працівників, опанування ними сучасних інструментів генеративного штучного інтелекту для створення креативного освітнього контенту та інтеграції цих технологій у навчальну і позакласну діяльність з урахуванням вікових та освітніх особливостей здобувачів освіти.

**Цільова група:** педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти, які забезпечуватимуть реалізацію Державного стандарту базової середньої освіти в другому циклі базової середньої освіти (базове предметне навчання, 7-9 класи).

**Обсяг (тривалість):** 30 годин (1 кредитів ЄКТС)

**Особливості реалізації програми.** Програма передбачає навчання педагогічних працівників, які здійснюють освітній процес у закладах загальної середньої освіти, із метою формування в них умінь використовувати інструменти

штучного інтелекту для створення дидактичних, візуальних, креативних освітніх матеріалів. Теоретична складова реалізується через лекції з використанням демонстраційних відео, презентацій, демонстрацій прикладів та відеоматеріалів; практична — через виконання практичних завдань, творчих вправ і проєкту по створенню креативних освітніх матеріалів.

Навчальні заняття проводяться дистанційно з використанням цифрових платформ та інтерактивних інструментів. Опанування курсу відбувається шляхом поєднання теоретичного матеріалу з практичною діяльністю, що забезпечує можливість педагогам одразу застосовувати отримані знання у власній професійній діяльності. Особлива увага приділяється формуванню навичок створення ефективних запитів (промтів), аналізу результатів роботи генеративного штучного інтелекту та усвідомленому використанню можливостей штучного інтелекту в освітньому процесі.

Самостійна робота передбачає опрацювання навчальних матеріалів, виконання практичних завдань, створення власних креативних освітніх продуктів та підготовку до підсумкового оцінювання.

Варіативність тривалості програми: може бути інтенсивна (короткостроковий курс, наприклад, 1-2 тижні, з інтенсивним графіком навчання) або пролонгова форма (тривалий період, проте не більше 4 тижнів).

**Форма (форми) підвищення кваліфікації:** інституційна (дистанційна).

**Мета підвищення кваліфікації:**

Розвиток та вдосконалення інформаційно-цифрової компетентності педагогічних працівників закладів освіти шляхом опанування інструментів штучного інтелекту для створення творчих освітніх матеріалів та їх інтеграції в освітній процес відповідно до вимог чинних державних стандартів.

### **Завдання підвищення кваліфікації:**

- *Ознайомлення педагогічних працівників* із сучасними можливостями використання технологій штучного інтелекту в освітньому процесі.
- *Формування практичних умінь і навичок* використання інструментів штучного інтелекту для створення дидактичних текстових, музичних та візуальних освітніх матеріалів.
- *Розвиток інформаційно-цифрової компетентності* педагогів відповідно до вимог державних стандартів освіти та сучасних напрямів цифровізації.
- *Сприяння інтеграції інноваційних цифрових інструментів* у навчальну та позакласну діяльність з урахуванням вікових та освітніх особливостей здобувачів освіти.
- *Формування навичок критичного та відповідального використання* технологій штучного інтелекту, зокрема з урахуванням етичних аспектів та питань авторського права.
- *Підвищення мотивації педагогічних працівників* до творчого підходу в організації освітнього процесу та створення власних освітніх проєктів із використанням цифрових технологій.

### **Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:**

Удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом МОН від 29 серпня 2024 року №1225)

- *Вчитель ЗЗСО. А2. Предметно-методична компетентність*
- *Вчитель ЗЗСО. А3. Інформаційно-цифрова компетентність*
- *Вчитель ЗЗСО. Д1. Здатність до навчання впродовж життя*

## **Очікувані результати підвищення кваліфікації:**

### ***Знання та розуміння:***

- можливостей та напрямів використання технології штучного інтелекту в освітньому процесі в умовах цифровізації освіти відповідно до вимог державних стандартів;
- принципів роботи генеративного штучного інтелекту (нейромереж);
- принципів побудови та уточнення промптів для різних сервісів генеративного ШІ;
- основних принципів створення текстових, музичних та візуальних освітніх матеріалів із використанням інструментів штучного інтелекту;
- обмежень та ризиків використання ШІ, зокрема явище галюцинацій, а також етичні аспекти й питання авторського права.

### ***Уміння***

- використовувати інструменти штучного інтелекту для створення дидактичних текстових, музичних і візуальних матеріалів;
- інтегрувати цифрові інноваційні інструменти в навчальну та позакласну діяльність з урахуванням вікових і освітніх особливостей здобувачів освіти;
- формулювати ефективні промпти для отримання якісних освітніх матеріалів;
- критично оцінювати результати роботи ШІ та коригувати їх відповідно до навчальних цілей;
- проєктувати власні освітні завдання та проєкти з використанням цифрових технологій.

### ***Ціннісне ставлення***

- усвідомлюватимуть значення відповідального та етичного використання технологій штучного інтелекту в освіті;
- виявлятимуть готовність до свідомого й критичного ставлення до результатів, створених ШІ;
- підтримуватимуть творчий підхід до організації освітнього процесу;
- проявлятимуть мотивацію до професійного саморозвитку та впровадження інноваційних цифрових практик у власній педагогічній діяльності.

### **Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:**

Оцінювання відбувається у формі поточного та підсумкового контролів. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості педагога до виконання конкретних завдань. Під час практичних занять слухачі виконують практичні завдання, у ході яких розробляють цифрові навчальні матеріали, інструменти або освітній контент, що можуть бути безпосередньо використані в їхній педагогічній діяльності. Оцінювання практичних занять має формувальний характер і передбачає надання викладачами рекомендацій щодо покращення результатів роботи, а також залучення слухачів до взаємооцінювання з метою обміну досвідом і підвищення якості створених матеріалів. Форми поточного контролю (оцінювання) – практичні завдання та тестування.

Підсумковий контроль по завершенню курсу здійснюється у формі компетентнісного тестування, яке спрямоване на перевірку рівня сформованості ключових знань, умінь і навичок, визначених програмою. Успішне проходження підсумкового тесту підтверджує досягнення очікуваних результатів навчання та є підставою для зарахування результатів підвищення кваліфікації.

**Документ про підсумки підвищення кваліфікації:** сертифікат про підвищення кваліфікації, який буде видано слухачам за результатами виконання програми відповідно до вимог постанови КМУ № 800.

**Вартість:** 1000 грн.

## **2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН**

Програмою передбачено поєднання теоретичного та практичного навчання з використанням дистанційних освітніх технологій і сучасних інструментів штучного інтелекту.

Особливістю (вид діяльності) є практико-орієнтований підхід, спрямований на створення слухачами власних освітніх матеріалів (текстових, музичних і візуальних) із використанням інструментів штучного інтелекту.

Самостійна робота передбачає опрацювання навчальних матеріалів, виконання практичних завдань, створення власних освітніх прикладів і підготовку до підсумкового тестування.

Підсумкові заходи включають проходження підсумкового тестування та виконання підсумкового практичного завдання з метою оцінювання рівня засвоєння слухачами змісту Програми, сформованості практичних умінь щодо використання цифрових технологій та інструментів штучного інтелекту в освітньому процесі.

Зміст програми складається з 5 модулів та 15 взаємопов'язаних тематичних блоків. Загальна кількість балів, яку можуть отримати учасники, — 40 балів. Прохідний бал — 30 балів (75%).

Оцінювання здійснюється за результатами виконання практичних і самостійних завдань у межах модулів, а також за результатами підсумкового контролю.

***Поточний контроль (практичні та самостійні завдання) — 20 балів.***

Оцінювання проводиться за виконання практичних та самостійних завдань у межах модулів:

Модуль 1 — 4 бали

Модуль 2 — 5 балів

Модуль 3 — 5 балів

Модуль 4 — 4 бали

Модуль 5 — 2 бали

***Оцінюється:***

- коректність використання цифрових інструментів та сервісів штучного інтелекту;
- якість створених або адаптованих електронних освітніх ресурсів;
- відповідність розроблених матеріалів навчальній меті, віковим особливостям та освітнім потребам здобувачів освіти;
- уміння добирати цифрові інструменти відповідно до педагогічного завдання;
- здатність використовувати ШІ для створення навчального контенту, персоналізації навчання, оцінювання та надання зворотного зв'язку;
- дотримання принципів цифрової безпеки, академічної доброчесності та етичного використання ШІ;
- творчий підхід, самостійність виконання та практична придатність розроблених матеріалів.

***Підсумковий контроль — 20 балів.***

Підсумковий контроль здійснюється у формі тестування (12 балів) та виконання підсумкового практичного завдання (8 балів).

Підсумкове тестування спрямоване на перевірку рівня засвоєння теоретичного змісту Програми, зокрема знань щодо цифрової компетентності педагога, електронних освітніх ресурсів, цифрової безпеки, етичного

використання штучного інтелекту, цифрового оцінювання, освітньої аналітики та розвитку цифрової компетентності здобувачів освіти.

Підсумкове практичне завдання передбачає розроблення та представлення слухачем цифрового освітнього продукту або навчального кейсу, який демонструє здатність використовувати цифрові технології та інструменти штучного інтелекту в професійній педагогічній діяльності.

Підсумкова практична робота може включати: фрагмент електронного освітнього ресурсу; сценарій або фрагмент уроку з використанням цифрових технологій та ШІ; цифровий інструмент оцінювання або зворотного зв'язку; приклад адаптації навчального матеріалу для різних освітніх потреб учнів; завдання для розвитку цифрової компетентності здобувачів освіти; коротку рефлексію щодо педагогічної доцільності, безпечності та етичності використаних цифрових інструментів.

#### ***Оцінюється:***

- рівень засвоєння теоретичних знань;
- здатність застосовувати цифрові технології та інструменти ШІ в освітньому процесі;
- уміння створювати, адаптувати та критично оцінювати електронні освітні ресурси;
- уміння аналізувати результати роботи ШІ та коригувати їх відповідно до навчальних цілей;
- здатність проєктувати цифрові навчальні активності, інструменти оцінювання та завдання для розвитку цифрової компетентності учнів;
- дотримання вимог цифрової безпеки, етики, авторського права та академічної доброчесності.

#### **Критерії оцінювання:**

36–40 балів — високий рівень;

30–35 балів — достатній рівень;

менше 30 балів — навчання не зараховано.

Учасники, які успішно пройшли навчання, виконали передбачені програмою завдання та набрали не менше прохідного бала, отримують сертифікат про підвищення кваліфікації.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає 30 годин, з них: 8 годин — лекційні заняття, 14 годин — практичні заняття, 6 годин — самостійна робота, 2 години — контрольні заходи.

## Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
<b>Модуль 1. Цифрове середовище та професійна діяльність педагога</b>					
Тема 1.1. Цифрова компетентність педагога в умовах трансформації освіти	1		1		2
Тема 1.2. Цифрові сервіси для професійної взаємодії та електронного документообігу	0.5	1	0.5		2
Тема 1.3. Кібергігієна, цифрова безпека та етичне використання ШІ	1	1			2
<b>Разом за модулем</b>					<b>6</b>
<b>Модуль 2. Педагогічний дизайн електронних освітніх ресурсів</b>					
Тема 2.1. Цифровий контент для навчання: принципи створення та адаптації	0.5	1	0.5		2
Тема 2.2. Генеративний ШІ для створення текстових освітніх ресурсів	0.5	1	0.5		2
Тема 2.3. Генеративний ШІ для створення візуального та мультимедійного контенту	0.5	1	1.5		3
<b>Разом за модулем</b>					<b>7</b>
<b>Модуль 3. Методика використання цифрових технологій та ШІ в навчальному процесі</b>					
Тема 3.1. Персоналізація навчання та індивідуальні освітні траєкторії	0.5	1	0.5		2
Тема 3.2. ШІ-асистенти в освітньому процесі	0.5	1.5			2

Тема 3.3. Інклюзивне навчання та цифрові технології підтримки	0.5	1	0.5		2
Тема 3.4. Проектування уроку з використанням цифрових технологій та ШІ		1			1
<b>Разом за модулем</b>					<b>7</b>
<b>Модуль 4. Цифрове оцінювання та освітня аналітика</b>					
4.1. Цифрові інструменти оцінювання навчальних досягнень	0.5	1	0.5		2
4.2. Використання ШІ для аналізу освітніх даних та зворотного зв'язку	0.5	1.5			2
4.3. Академічна доброчесність під час оцінювання в епоху ШІ		0.5	0.5		1
<b>Разом за модулем</b>					<b>5</b>
<b>Модуль 5. Розвиток цифрової компетентності здобувачів освіти</b>					
5.1. Медіаграмотність та критичне мислення в епоху ШІ. Дипфейки, дезінформація та цифрова безпека учнів	1.5	0.5			2
5.3. Проектування занять із розвитку цифрової компетентності учнів		1		1	2
<b>Разом за модулем</b>					<b>4</b>
<b>Підсумкові заходи</b>				1	<b>1</b>
<b>Усього</b>	<b>8</b>	<b>14</b>	<b>6</b>	<b>2</b>	<b>30</b>

### **3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ**

#### **МОДУЛЬ 1. ЦИФРОВЕ СЕРЕДОВИЩЕ ТА ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПЕДАГОГА**

##### **Тема 1.1. Цифрова компетентність педагога в умовах трансформації освіти**

Поняття цифрової компетентності педагога та її значення в умовах цифрової трансформації освіти. Основні напрями цифрової діяльності вчителя відповідно до сучасних професійних вимог: робота з інформацією, створення цифрового контенту, організація навчання, оцінювання та розвиток цифрової компетентності здобувачів освіти. Роль цифрових технологій і штучного інтелекту в оновленні освітнього процесу. Самооцінювання рівня власної цифрової компетентності та визначення індивідуальних професійних потреб педагога.

##### **Тема 1.2. Цифрові сервіси для професійної взаємодії та електронного документообігу**

Цифрові сервіси як інструмент професійної комунікації, організації освітнього процесу та управлінської взаємодії в закладі освіти. Використання електронної пошти, хмарних сховищ, спільних документів, онлайн-календарів, платформ для комунікації та організації спільної роботи. Основи електронного документообігу, використання електронного підпису та державних цифрових сервісів у професійній діяльності педагога. Практичні підходи до впорядкування цифрового робочого простору вчителя.

##### **Тема 1.3. Кібергігієна, цифрова безпека та етичне використання ШІ**

Основні правила безпечної поведінки педагога в цифровому середовищі. Захист персональних даних учасників освітнього процесу, безпечне використання облікових записів, паролів, хмарних сервісів і цифрових платформ. Типові кіберзагрози в освіті: фішинг, шахрайські повідомлення, небезпечні посилання, витік інформації, соціальна інженерія. Етичні засади використання штучного інтелекту в професійній діяльності педагога: прозорість, відповідальність,

академічна добросесність, критичне оцінювання результатів роботи ШІ та дотримання авторського права.

## **МОДУЛЬ 2. ПЕДАГОГІЧНИЙ ДИЗАЙН ЕЛЕКТРОННИХ ОСВІТНІХ РЕСУРСІВ**

### **Тема 2.1. Цифровий контент для навчання: принципи створення та адаптації**

Поняття електронного освітнього ресурсу та його місце в сучасному освітньому процесі. Основні види цифрового навчального контенту: текстові матеріали, презентації, інтерактивні вправи, відео, інфографіка, електронні робочі аркуші, тести, цифрові тренажери. Дидактичні вимоги до електронних освітніх ресурсів: відповідність навчальним цілям, віковим особливостям учнів, доступність, структурованість, наочність, інтерактивність і педагогічна доцільність. Адаптація цифрового контенту до різних форматів навчання: очного, дистанційного, змішаного та індивідуального.

### **Тема 2.2. Генеративний ШІ для створення текстових освітніх ресурсів**

Можливості генеративного штучного інтелекту для створення текстових навчальних матеріалів. Використання ШІ для підготовки пояснень, планів уроків, навчальних інструкцій, завдань різного рівня складності, тестів, кейсів, дидактичних карток, сценаріїв занять та матеріалів для самостійної роботи учнів. Основи формулювання ефективних запитів для отримання якісного педагогічного результату. Перевірка, редагування та методична адаптація текстів, створених за допомогою ШІ, відповідно до навчальної мети, предметного змісту та рівня підготовки здобувачів освіти.

### **Тема 2.3. Генеративний ШІ для створення візуального та мультимедійного контенту**

Використання інструментів генеративного штучного інтелекту для створення візуальних, аудіо- та мультимедійних освітніх матеріалів. Генерація навчальних

ілюстрацій, інфографіки, схем, плакатів, коміксів, презентаційних матеріалів, зображень для пояснення складних понять і мотивації учнів. Можливості створення аудіосупроводу, коротких відеофрагментів, анімацій та мультимедійних елементів для уроку. Критерії якості візуального й мультимедійного контенту: змістова коректність, педагогічна цінність, візуальна зрозумілість, відповідність віку учнів, дотримання етичних норм і авторського права.

## **МОДУЛЬ 3. МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ШІ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ**

### **Тема 3.1. Персоналізація навчання та індивідуальні освітні траєкторії**

Поняття персоналізації навчання та індивідуальної освітньої траєкторії здобувача освіти. Можливості цифрових технологій для врахування навчальних потреб, темпу роботи, рівня підготовки та інтересів учнів. Використання ШІ для створення диференційованих завдань, додаткових пояснень, індивідуальних навчальних маршрутів, рекомендацій і матеріалів для підтримки учнів. Педагогічні умови ефективної персоналізації: доцільність, реалістичність, збереження ролі вчителя, безпечність даних і недопущення дискримінації.

### **Тема 3.2. ШІ-асистенти в освітньому процесі**

Поняття ШІ-асистента та його функції в освітній діяльності педагога. Використання ШІ-асистентів для планування уроків, пояснення навчального матеріалу, створення прикладів, добору вправ, формулювання запитань, підготовки інструкцій, організації рефлексії та зворотного зв'язку. Можливості застосування ШІ як інструменту підтримки самостійної роботи учнів. Обмеження використання ШІ-асистентів у навчанні: необхідність перевірки відповідей, ризик помилок і галюцинацій, збереження педагогічного контролю, дотримання етичних правил та академічної доброчесності.

### **Тема 3.3. Інклюзивне навчання та цифрові технології підтримки**

Цифрові технології як засіб забезпечення доступності та підтримки учнів з різними освітніми потребами. Принципи універсального дизайну навчання та адаптації цифрового контенту. Використання інструментів для озвучення тексту, перетворення мовлення в текст, створення візуальних підказок, спрощення інструкцій, перекладу, структурування матеріалу та підтримки комунікації. Можливості ШІ для адаптації навчальних матеріалів, створення додаткових пояснень, диференційованих завдань і підтримки індивідуального навчального прогресу учнів.

### **Тема 3.4. Проєктування уроку з використанням цифрових технологій та ШІ**

Методичні підходи до планування уроку з доцільним використанням цифрових технологій і штучного інтелекту. Визначення навчальної мети, очікуваних результатів, етапів уроку та цифрових інструментів, які підтримують діяльність учителя й учнів. Інтеграція ШІ на різних етапах заняття: мотивація, пояснення нового матеріалу, тренування, дослідження, рефлексія, оцінювання та домашня робота. Розроблення фрагмента уроку або навчального сценарію з урахуванням педагогічної доцільності, вікових особливостей учнів, безпеки та етичного використання цифрових інструментів.

## **МОДУЛЬ 4. ЦИФРОВЕ ОЦІНЮВАННЯ ТА ОСВІТНЯ АНАЛІТИКА**

### **Тема 4.1. Цифрові інструменти оцінювання навчальних досягнень**

Сучасні підходи до оцінювання результатів навчання в цифровому освітньому середовищі. Формувальне, підсумкове, діагностувальне оцінювання, самооцінювання та взаємооцінювання з використанням цифрових інструментів. Створення онлайн-тестів, інтерактивних вправ, електронних рубрик, форм зворотного зв'язку, опитувань і завдань для перевірки навчальних досягнень. Педагогічні вимоги до цифрових інструментів оцінювання: прозорість критеріїв,

відповідність очікуваним результатам, доступність, об'єктивність і можливість надання якісного зворотного зв'язку.

#### **Тема 4.2. Використання ШІ для аналізу освітніх даних та зворотного зв'язку**

Поняття освітніх даних та їх використання для прийняття педагогічних рішень. Аналіз результатів тестування, виконання завдань, активності учнів і динаміки навчального прогресу. Можливості штучного інтелекту для узагальнення даних, виявлення типових помилок, формування індивідуальних рекомендацій і створення персоналізованого зворотного зв'язку. Обмеження й ризику використання ШІ-аналітики: захист персональних даних, коректність інтерпретації результатів, недопущення автоматизованого ухвалення важливих рішень без участі педагога.

#### **Тема 4.3. Академічна доброчесність під час оцінювання в епоху ШІ**

Академічна доброчесність як основа справедливого оцінювання в умовах поширення генеративного штучного інтелекту. Виклики, пов'язані з використанням ШІ учнями під час виконання навчальних завдань, проєктів, письмових робіт і тестування. Підходи до формулювання завдань, які знижують ризик недоброчесного використання ШІ та сприяють розвитку критичного мислення, самостійності й рефлексії. Розроблення правил прозорого використання ШІ в освітньому процесі, визначення допустимих і недопустимих способів його застосування під час оцінювання.

### **МОДУЛЬ 5. РОЗВИТОК ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ**

#### **Тема 5.1. Медіаграмотність та критичне мислення в епоху ШІ. Дипфейки, дезінформація та цифрова безпека учнів**

Медіаграмотність і критичне мислення як ключові складові цифрової компетентності здобувачів освіти. Основні види інформаційних загроз у

цифровому середовищі: маніпуляції, фейки, дезінформація, клікбейт, пропаганда, шахрайський контент, дипфейки та інші види синтетичного контенту. Ознаки недостовірної інформації, способи перевірки джерел, зображень, відео та аудіоматеріалів. Формування в учнів навичок безпечної поведінки в інтернеті, відповідального поширення інформації, захисту персональних даних, усвідомлення цифрового сліду та критичного ставлення до ШІ-контенту.

## **Тема 5.2. Проєктування занять із розвитку цифрової компетентності учнів**

Методичні підходи до формування цифрової компетентності здобувачів освіти в межах різних навчальних предметів та виховної діяльності. Визначення очікуваних результатів навчання, добір цифрових інструментів, створення практичних завдань і навчальних ситуацій, спрямованих на розвиток медіаграмотності, інформаційної безпеки, критичного мислення та відповідального використання ШІ. Проєктування фрагмента заняття або навчального кейсу для учнів із тем цифрової безпеки, фактчекінгу, розпізнавання дипфейків чи етичного використання цифрових технологій. Оцінювання ефективності таких занять і можливостей їх інтеграції в освітній процес.

### **3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань**

Практична частина курсу спрямована на формування в педагогічних працівників умінь ефективно використовувати цифрові технології та інструменти штучного інтелекту для організації професійної діяльності, створення електронних освітніх ресурсів, персоналізації навчання, здійснення цифрового оцінювання та розвитку цифрової компетентності здобувачів освіти.

У межах курсу слухачі виконують такі практичні завдання:

#### **Модуль 1. Цифрове середовище та професійна діяльність педагога**

Аналіз власного цифрового робочого середовища педагога та визначення напрямів його вдосконалення.

Робота з цифровими сервісами для професійної взаємодії: створення, редагування та спільне використання електронних документів, таблиць, презентацій, онлайн-календарів і хмарних сховищ.

Налаштування базових параметрів цифрової безпеки облікових записів: надійні паролі, двофакторна автентифікація, перевірка доступів до файлів і сервісів.

Аналіз типових кіберзагроз в освітньому середовищі: фішингові повідомлення, небезпечні посилання, шахрайські запити, витік персональних даних.

Розбір педагогічних кейсів щодо етичного та безпечного використання штучного інтелекту.

Розроблення короткої пам'ятки або правил безпечної й відповідальної цифрової поведінки педагога.

## **Модуль 2. Педагогічний дизайн електронних освітніх ресурсів**

Аналіз прикладів електронних освітніх ресурсів з погляду дидактичної доцільності, структури, доступності, інтерактивності та відповідності навчальній меті.

Добір цифрового контенту до конкретної теми навчального предмета з урахуванням віку учнів, формату навчання та очікуваних результатів.

Створення або адаптація фрагмента цифрового навчального матеріалу: електронного робочого аркуша, інтерактивної вправи, мініпрезентації, інструкції, чеклиста або навчальної картки.

Формулювання промптів для створення текстових освітніх ресурсів за допомогою генеративного ШІ.

Генерація за допомогою ШІ пояснення навчальної теми, прикладів, запитань, тестових завдань або диференційованих вправ.

Редагування, перевірка й методична адаптація текстового матеріалу, створеного ШІ, відповідно до навчальної мети та рівня підготовки учнів.

Створення візуального або мультимедійного освітнього матеріалу за допомогою цифрових інструментів і генеративного ШІ: навчальної ілюстрації, інфографіки, схеми, плаката, коміксу, презентаційного слайда або короткого відеофрагмента.

Оцінювання якості створеного електронного освітнього ресурсу за критеріями змістової коректності, педагогічної цінності, наочності, доступності та безпечності використання.

### **Модуль 3. Методика використання цифрових технологій та ШІ в навчальному процесі**

Розроблення прикладів диференційованих завдань для учнів з різним рівнем навчальної підготовки за допомогою цифрових інструментів і ШІ.

Використання ШІ для підготовки додаткових пояснень, підказок, тренувальних вправ і рекомендацій для учнів.

Моделювання роботи ШІ-асистента педагога для планування уроку, добору навчальних матеріалів, створення запитань, організації рефлексії та зворотного зв'язку.

Аналіз відповідей ШІ-асистента з погляду точності, педагогічної доцільності, вікової відповідності та можливих ризиків.

Використання цифрових інструментів підтримки інклюзивного навчання: озвучення тексту, перетворення мовлення в текст, створення субтитрів, візуалізація змісту, переклад або адаптація матеріалів.

Проектування фрагмента уроку з використанням цифрових технологій та ШІ на одному або кількох етапах: мотивація, пояснення, тренування, дослідження, оцінювання, рефлексія.

Презентація та обговорення розробленого фрагмента уроку з погляду педагогічної доцільності, безпечності та реалістичності використання цифрових інструментів.

## **Модуль 4. Цифрове оцінювання та освітня аналітика**

Створення цифрового інструменту оцінювання навчальних досягнень: онлайн-тесту, опитування, інтерактивної вправи, електронної рубрики або форми зворотного зв'язку.

Формулювання критеріїв оцінювання для навчального завдання, проєкту, практичної роботи або цифрового освітнього ресурсу.

Розроблення завдань для формувального оцінювання з використанням цифрових сервісів.

Аналіз результатів виконання учнями цифрових завдань: виявлення типових помилок, групування труднощів, визначення потреб у додатковому поясненні.

Використання ШІ для узагальнення освітніх даних, формулювання висновків і підготовки персоналізованого зворотного зв'язку.

Аналіз ризиків використання ШІ під час оцінювання: неточність інтерпретації даних, порушення конфіденційності, надмірна автоматизація педагогічних рішень.

Розроблення правил добросовісного використання ШІ під час виконання навчальних і контрольних завдань.

Переформулювання типових навчальних завдань так, щоб вони зменшували ризик недобросовісного використання ШІ та сприяли розвитку самостійності, аргументації й рефлексії учнів.

## **Модуль 5. Розвиток цифрової компетентності здобувачів освіти**

Аналіз прикладів цифрового контенту на наявність ознак маніпуляції, дезінформації, клікбейту, фейків або синтетичного походження.

Практичне відпрацювання алгоритмів перевірки інформації: аналіз джерела, перевірка автора, порівняння з іншими джерелами, пошук першоджерела, перевірка зображень і відео.

Розпізнавання потенційних ознак дипфейків, ШІ-згенерованих зображень, відео, аудіо або текстів.

Розроблення навчального кейсу для учнів із теми медіаграмотності, цифрової безпеки, критичного мислення або відповідального використання ШІ.

### **Підсумкове практичне завдання**

Підсумкове практичне завдання передбачає розроблення та представлення педагогом власного цифрового освітнього продукту або навчального кейсу, що демонструє здатність доцільно використовувати цифрові технології та інструменти штучного інтелекту в освітньому процесі.

Підсумкове практичне завдання:

- Розробка власного освітнього продукту (урок, мініпроект або навчальний модуль) із використанням:
  - текстового контенту, створеного ШІ
  - візуальних матеріалів
  - музичного або аудіосупроводу
- Презентація та обговорення розробки
- Самооцінювання та взаємооцінювання результатів

## 4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

### Нормативно-правові документи

1. Закон України «Про освіту» (зі змінами № 4695-IX від 03.12.2025). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Закон України «Про повну загальну середню освіту» (зі змінами № 4702-IX від 03.12.2025) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
3. Закон України «Про академічну доброчесність» (№ 4742-IX від 18.12.2025). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text>
4. Наказ Міністерства освіти і науки України від 19 лютого 2021 року № 235 «Про затвердження типової освітньої програми для учнів 5-9 класів закладів загальної середньої освіти». URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-osvitnoyi-programi-dlya-5-9-klasiv-zagalnoi-serednoi-osviti>
5. Наказ Міністерства освіти і науки України від 29 серпня 2024 року № 1225 «Про затвердження Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти». URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity>
6. Наказ Міністерства освіти і науки України № 1340 від 10.12.2021 «Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників з розвитку цифрової компетентності» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-programi-pidvishennya-kvalifikaciyi-pedagogichnih-pracivnikiv-z-rozvitku-cifrovoyi-kompetentnosti>
7. Міністерство освіти і науки України. Рекомендації щодо відповідального впровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах вищої освіти. 2025. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2025/04/24/shi-v-zakladakh-vyshchoi-osvity-24-04-2025.pdf>

8. Міністерство освіти і науки України. Інструктивно-методичні рекомендації щодо запровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах середньої освіти. (Проект). 2024. URL: [https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2024/05/21/Instruktyvno.metodychni.rekomendatsiyi.s](https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2024/05/21/Instruktyvno.metodychni.rekomendatsiyi.s<hchodo.SHI.v.ZZSO-22.05.2024.pdf)
9. Закон України «Про авторське право і суміжні права» (щодо об'єктів, згенерованих комп'ютерними програмами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20>

### Основна література

1. Концептуально-референтна Рамка цифрової компетентності педагогічних й науково-педагогічних працівників / Дія. Освіта, 2021. URL: [https://osvita.diia.gov.ua/uploads/0/2900-2629\\_frame\\_pedagogical.pdf](https://osvita.diia.gov.ua/uploads/0/2900-2629_frame_pedagogical.pdf)
2. Морзе Н., Базелюк О., Воротникова І., Дементієвська Н., Захар О., Нанаєва Т., Пасічник О., Чернікова Л. Опис цифрової компетентності педагогічного працівника. Електронне наукове фахове видання “Відкрите освітнє середовище сучасного університету”. 2019. Вип. 6. С. 1–53. DOI:10.28925/2414-0325.2019s39.
3. Цифрова трансформація освіти і науки : сайт / М-во освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/cifrova-transformaciya-osviti-ta-nauki>
4. Цифровий учитель: путівник для професійного зростання / укладачі: Ю. Ковальчук, І. Круть, О. Федоренко. Київ: ЮНЕСКО, 2024, 88 с. URL: <https://nus.org.ua/2024/10/16/metodychnyj-posibnyk-tsyfrovyj-uchytel-putivnyk-dlya-profesijnogo-zrostannya-korysni-materialy-dlya-osvityan/>
5. Штучний інтелект та ефективність його використання в освіті [Електронний ресурс] / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. – Київ, 2024. – URL: <https://dnpb.gov.ua/ua/?exhibitions=41380>

## Додаткова література

1. Guidance for generative AI in education and research. Miao, Fengchun, UNESCO, Holmes, Wayne 2023. URL: <https://www.unesco.org/en/articles/guidance-generative-ai-education-and-research> (Міжнародні рекомендації щодо використання генеративного ШІ в освіті)
2. Освітній серіал. ChatGPT для підвищення власної ефективності. URL: <https://osvita.dia.gov.ua/courses/chatgpt-for-personal-effectiveness>
3. Освітній серіал. Штучний інтелект. URL: <https://osvita.dia.gov.ua/courses/artificial-intelligence>
4. Цифрова компетентність вчителя 2025: формуючи майбутнє освіти : збірник матеріалів / за заг.ред. О.В. Овчарук. Київ: ІЦО НАПН України, 2025. 189 с. URL: [https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/745886/1/ЗБІРНИК\\_ЦИФРОВА%20КОМПЕТЕНТНІСТЬ%20ВЧИТЕЛЯ%202025.pdf](https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/745886/1/ЗБІРНИК_ЦИФРОВА%20КОМПЕТЕНТНІСТЬ%20ВЧИТЕЛЯ%202025.pdf)